

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

21 квітня 2016 року

м.Тернопіль

№ 21 -рк/к

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши подання від 21 квітня 2016 року № 51 «Про надання рекомендацій встановила наступне.

Другим відділом досліджень та розслідувань Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України в ході дослідження діяльності суб'єктів господарювання на ринку послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільних стоянках і парковках, розташованих в місцях масового скупчення людей (аеропорти, залізничні вокзали, автовокзали, тощо) за дорученням Голови Антимонопольного комітету від 19.02.2016 № 13-01/62 (надалі - Доручення) отримані матеріали ВСП «Тернопільська дирекція залізничних перевезень» РФ «Львівська залізниця» ПАТ «Укрзалізниця» (надалі – Дирекція), за якими встановлено наступне.

ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції РФ «Львівська залізниця» надає послуги з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільних стоянках за адресою м.Тернопіль вул. Хмельницького.

ПАТ «Укрзалізниця» є юридичною особою, ідентифікаційний код 40075815, місцезнаходження вул. Тверська, буд.5, м. Київ, один з видів діяльності – «Допоміжне обслуговування наземного транспорту» (код за КВЕД 52.21).

Дирекція є виробничим структурним підрозділом РФ «Львівська залізниця», яка є відокремленим підрозділом ПАТ «Укрзалізниця». Дирекція та РФ «Львівська залізниця» не мають статусу юридичної особи.

ПАТ «Укрзалізниця» є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Автостоянка станції Тернопіль входить до складу Дирекції, влаштована на закріпленій території за адресою м.Тернопіль, вул. Хмельницького на підставі рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради народних депутатів від 23.03.1997 № 299. Земельна ділянка площею 5,4912 га перебувала у постійному користуванні ДТГО «Львівська залізниця», правонаступником якого є ПАТ «Укрзалізниця» (витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно № 454567077). Власником земельної ділянки є Тернопільська обласна державна адміністрація. Частина вказаної земельної ділянки

вантажного двору станції Тернопіль площею 5570 м² використовується під автостоянку на 190 місць.

Слід зазначити, що відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону України "Про автомобільний транспорт", власникам (користувачам) транспортних засобів забороняється зберігання їх у житлових зонах поза спеціально відведеними для цього майданчиками.

У межах центральної частини міста Тернополя та пішохідної доступності залізничного вокзалу станції Тернопіль послуги з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільній стоянці можливо отримати тільки у ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції. Отже, водії автотранспорту- мешканці центральної частини м.Тернополя, та пасажери, які прибули на станцію Тернопіль, не мають можливості отримати послуги в іншого суб'єкта господарювання, крім ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 року №49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 року за №317/6605, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції, що здійснює діяльність на ринку послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільних стоянках, розташованих в місцях масового скупчення людей (аеропорти, залізничні вокзали, автовокзали, тощо).

Становище ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції в 2014-2015 роках - 3 місяці 2016 року має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільних стоянках, розташованих в місцях масового скупчення людей (залізничний вокзал) в м. Тернопіль з часткою, що перевищує 35%.

Організація та порядок надання послуг щодо зберігання транспортних засобів (автомобілів, автобусів, мотоциклів, моторолерів, мотоколясок, мопедів, причепів), що належить громадянам, а також транзитних транспортних засобів, що здійснюють міжнародні та міжміські перевезення, поширюються на всі автостоянки (крім автостоянок-гаражних кооперативів), що охороняються, незалежно від форм власності, які є суб'єктами господарської діяльності, чи належать цим суб'єктам, регламентовані Правилами зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджених Постановою Кабінету міністрів України від 22.01.1996 року № 115

Листом від 30.03.2016 № 12/348 на адресу Дирекції була надіслана вимога про надання інформації.

Листом від 12.04.2016 № ДН-2/71 (надалі - Лист) ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції повідомило, що автостоянка є довготерміновою за терміном зберігання (денною та нічною), відкритого типу, має тверде покриття (щєбєнєвє), металєву огорожу, є електроосвітлення, телефонний зв'язок, приміщення для обслуговуючого персоналу, в'їзні-виїзні ворота з шлагбаумом та запасні ворота на випадок термінової евакуації транспортних засобів. Супутні (додаткові) послуги з обслуговування транспортних засобів не надаються. Оплата за зберігання транспортних засобів проводиться в готівковій формі через РРО та у безготівковій формі відповідно до договорів зберігання.

Тарифи, за якими надаються послуги по зберіганню та охороні транспортних засобів (надалі - Послуга), встановлені на підставі калькуляцій на перебування автомобілів та транспортних засобів на території платної стоянки станції Тернопіль, які погоджуються комісією Дирекції з встановлення цін та тарифів на товари, роботи і послуги та затверджуються начальником Дирекції. Листом також надані копії калькуляцій ціни на перебування автомобілів та транспортних засобів на території платної автостоянки за 1 добу та за 1 місяць (від 21.10.2013 та від 20.05.2015), розрахунки окремих складових елементів калькуляції, протоколів засідань комісії з встановлення цін та тарифів на товари, роботи та послуги, що надаються станцією Тернопіль (від 21.10.2013 № 1 та від 21.05.2015 № 1). Дані щодо тарифів зведено у Таблицю 1.

Таблиця 1

Період надання Послуги	Собівартість грн./ добу	Рентабельність, %	Ціна послуги , грн. за період (з ПДВ)
2014 рік			
1 доба	3,06	117	8,00
1 місяць	91,73	36,3	150,00
з 01.06.2015			
1 доба	3,26	206	12,00
1 місяць	97,8	35	180,00

Аналізом розрахунків окремих складових елементів тарифів встановлено, що розрахунок тарифу за Послугу не проводиться окремо для кожного періоду та є єдиним, величина собівартості надання Послуги за 1 місце за 1 місяць отримана шляхом ділення величини повної собівартості Послуги за рік на кількість місць на стоянці, поділивши отриманий показник на 30 днів, отримано величину собівартості Послуги за 1 добу.

Тариф, затверджений протоколом від 21.05.2015 № 1 та введений в дію з 01.06.2015, є чинним по теперішній час.

При порівнянні розрахунків виявлено, що в розрахунок, затверджений протоколом від 21.05.2015 № 1, внесені зміни по декільком статтям витрат собівартості Послуги, зокрема збільшені витрати за статтями «Заробітна плата», «Нарахування на заробітну плату», «Матеріали та річне обслуговування касового апарату», «Електроенергія», «Податок на землю», «Адміністративні витрати», витрати за статтями «Амортизація», «Загальновиробничі витрати» зменшилися. В загальному, собівартість Послуги з 1.06.2015, порівняно з розрахунком, діючим в 2014 році, збільшилася лише на 6,7 %, а збільшення тарифу на Послугу з 01.06.2015 на 50% (за 1 добу) та на 20% (за 1 місяць) відбулося в зв'язку з встановленням ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції рівня рентабельності: для періоду «1 доба» показник становив 117% в 2014 році та 206 % з 01.06.2015, для періоду «1 місяць» - 36,3 % та 35 % відповідно за 2014 рік та з 01.06.2015.

Також слід зазначити, що з 01.01.2016 в зв'язку з змінами, внесеними Законом України від 24 грудня 2015 р. №909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році». фактичні витрати по статті «Нарахування на заробітну плату» становлять 22 % від фонду оплати праці, а не 37,61 %.

Обґрунтування встановлення різної рентабельності для тарифів на Послугу «за 1 місяць» та «за 1 добу» (та підвищення його з 01.06.2015 для послуги «за 1 добу»), застосування завищеної ставки нарахувань на заробітну плату, ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції не надало.

Листом також надані копії фіскальних чеків, підтверджуючих оплату Послуги готівкою, за 1, 2, 5, 6 діб та за період «1 місяць». Тобто, фактично ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції поділила споживачів на 2 групи, змушуючи одну групу сплачувати на 127 % більше, ніж іншу, пропонуючи при цьому однакову Послугу та вважаючи надання цієї Послуги за меншою ціною рентабельним та економічно вигідним, що підтверджується наданими розрахунками. Також слід зазначити, що до 01.06.2015 при оплаті Послуги щодобово споживачі сплачували тільки на 60 % більше, ніж споживачі, що оплачують послугу одночасно за 30 днів.

ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції, встановивши економічно необґрунтовану вартість послуг за подобове тимчасове зберігання транспортних засобів на автомобільній стоянці по вул. Хмельницького, м.Тернопіль, стягує завищену плату за зазначену Послугу, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

Такі дії ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції можуть порушувати інтереси споживачів, які залишаються незахищеними за відсутності ефективно функціонуючого ринкового механізму зі значною конкуренцією між учасниками ринку.

За відсутності ефективної конкуренції на ринку послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на території станції Тернопіль споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг. Тому, при купівлі цих послуг у ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції, споживачі вимушені погоджуватись на встановлені ціни, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Отже, дії ПАТ «Укрзалізниця» в особі Дирекції, які полягають у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільній стоянці біля станції Тернопіль з подобою оплатою, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільних стоянках, розташованих в місцях масового скупчення людей (залізничний вокзал) в м.Тернополі, шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує** :

ПАТ «Укрзалізниця» в особі ВСП «Тернопільська дирекція залізничних перевезень» РФ «Львівська залізниця» припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме привести до економічно обґрунтованого рівня вартість послуги з тимчасового зберігання транспортних засобів на автомобільній стоянці біля станції Тернопіль з подобою оплатою.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 31 травня 2016 року, надавши підтверджуючі документи.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени адміністративної колегії :

Р.В.Лещишин, голова
територіального відділення

Н.Є.Чорномаз, заступник
голови територіального
відділення

А.Г.Левченко, начальник
першого відділу досліджень
на розслідувань

Н.С.Біловус, начальник
другого відділу досліджень
та розслідувань